

Joakim Nygren

Kommunstyrelsen

Kvartalsrapport med helårsprognos per 31 mars 2019

Ärende

Kommunledningskontoret har upprättat en kvartalsrapport med en helårsprognos för 2019. Prognosen för kommunens resultat helåret 2019 är -90,4 miljoner kronor och resultatet enligt balanskravet -116,0 miljoner kronor.

Nämnderna inklusive produktionsutskottet prognostiserar sammantaget ett underskott om 44,2 miljoner kronor jämfört med budget.

Kommunfullmäktige beslutade den 4 mars 2019 (§ 26) att godkänna majoritetens förslag till ett överskottsmål för nämnderna på 13,5 miljoner kronor. Förslaget är framtaget för att få en budget i balans. Nämndernas marsprognos avviker därmed negativt med 57,7 miljoner kronor mot uppsatt mål.

Det är tre nämnder samt kommunstyrelsens produktionsutskott som prognostiserar underskott. Den större delen av underskottet finns inom kommunstyrelsen och socialnämnden. Orsaken är tidigare uppbokningar på balansen som nu behövts resultat föras.

Det som ytterligare drar ner prognosen är att budgeterade exploateringsintäkter i prognosen för 2019 kan komma att utebli på grund av en minoritetsåterremiss.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att godkänna föreliggande kvartalsrapport med prognos per den 31 mars 2019
2. Kommunstyrelsen beslutar att överlämna kvartalsrapport per mars månad till kommunfullmäktige och kommunens revisorer för kännedom.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

3. Kommunfullmäktige lägger anmälan om kvartalsbokslut med prognos per den 31 mars 2019 till handlingarna.

Joakim Nygren

Kommunledningskontorets yttrande

Prognosen för kommunens resultat för helåret 2019 är -90,4 mnkr och resultatet enligt balanskravet -116 mnkr.

Enligt den nya lagen (2018:597) om kommunal bokförings- och redovisning ska kommunens förvaltade pensionskapital värderas till verkligt värde (7 kap 6 §). Vilket innebär att värdeökningen på kommunens avsatta medel för att finansiera åtaganden för pensioner intjänade före 1998 ska redovisas till marknadsvärde. Marknadsvärdet är cirka 26 mnkr högre än det bokförda värdet. Sedan ska beloppet räknas bort från balanskravsresultatet. Det är därför det är en skillnad mellan prognosen för kommunens årets resultat och resultat enligt balanskravet. Observera att det är enligt kommunallagen resultat enligt balanskrav som ska regleras inom tre år.

Anledningen till underskottet är främst tre orsaker. Nämnderna prognostiserar ett underskott på 44,2 mnkr, prognosen för internräntan avviker negativt jämfört budget med 29,5 mnkr samt lägre skatteintäkter på 19,7 mnkr.

Nämnderna inklusive produktionsutskottet prognostiserar sammantaget ett underskott om 44,2 mnkr jämfört med budget. Kommunfullmäktige beslutade den 3 mars 2019 att godkänna förslag till överskottsmål för nämnderna på 13,5 mnkr. Förslaget är framtaget för att få en budget i balans. Nämndernas prognos per mars månad avviker därmed negativt med 57,7 mnkr jämfört beslutat målsättning.

Skillnaden mellan prognosen i februari och mars

Prognosen för kommunens resultat för helåret 2019, som baserade sig på februari månad (KS 2019/0128), var -34 mnkr.

Prognosen för helåret 2019, som baserar sig på mars månad, är -90,4 mnkr. Det är en skillnad på ca 56 mnkr och beror främst på ca 46 mnkr högre kostnader för nämnderna, 34 mnkr lägre exploateringsintäkter och ca 26 mnkr högre finansiella intäkter pga. marknadsvärde på kommunens förvaltade pensionskapital. Marknadsvärdet räknas sedan bort från balanskravsresultatet.

Joakim Nygren

(mnkr)	Prognos helår	Budget 2019	Avvikelse
Kommunstyrelsen inkl. valnämnden	-143,6	-127,6	-16,0
- Produktionsutskottet	-2,6	0,0	-2,6
Revision	-1,2	-1,3	0,1
Överförmyndarnämnden	-3,3	-3,6	0,3
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-9,0	-9,3	0,3
Byggnadsnämnden	-14,0	-14,2	0,2
VA-verksamhet och Avfall	0,0	0,0	0,0
Tekniska nämnden	-89,1	-94,8	5,7
Fastighetsnämnden	6,6	6,5	0,1
Kultur- och fritidsnämnden	-90,6	-93,6	3,0
Utbildningsnämnden	-890,5	-884,8	-5,7
Socialnämnden	-656,8	-627,2	-29,6
Summa	-1 894,1	-1 849,9	-44,2
Avgår internränta	30,0	59,5	-29,5
Nämndernas nettokostnader	-1 864,1	-1 790,4	-73,7
Pensioner, PO-differens m.m.	-49,5	-51,5	2,0
Semesterlöneskuld	-1,0	0,0	-1,0
Realisationsvinster, exploatering	0,0	34,0	-34,0
Nya lokaler Mörby centrum	-3,6	-3,6	0,0
Försäljning av anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens nettokostnad	-1 918,2	-1 811,5	-106,7
Skatteintäkter, utjämning. & bidrag	1 808,2*	1 827,9	-19,7
Extern medelsförvaltning	0,0	1,0	-1,0
Finansnetto	19,6	-6,0	25,6
Årets resultat	-90,4	11,4	-101,8
Balanskravkorrigerering	-25,6	0,0	0,0
Resultat enligt balanskravet	-116,0	11,4	-127,4

* Observera att i siffran ingår inga generella statsbidrag. Föregående år, 2018, erhåll kommunen cirka 6 mnkr i generella statsbidrag.

Tre nämnder, kommunstyrelsen utbildningsnämnden och socialnämnden samt kommunstyrelsens produktionsutskott avviker i prognosen negativt mot budget. Den större delen av underskottet finns inom kommunstyrelsen och socialnämnden. Orsaken är tidigare uppbokningar på balansen som nu resultat förs.

För kommunstyrelsen beror det på upparbetade exploateringskostnader vilka skulle ha mötts av exploateringsintäkter som kommunen fått under tidigare år. För socialnämnden handlar det om en förväntad intäkt (en fordran) av statsbidrag avseende 2018. Den förväntade intäkten betalades inte ut av

Joakim Nygren

Migrationsverket på grund av nya regler som innebär att ansökta medel ej beviljats. Detta medför att uppbokat belopp istället belastar resultatet 2019.

Det som ytterligare drar ner prognosen markant är att budgeterade exploateringsintäkter för objektet Östra Mörbylund (sjukhuset 4) kan komma att utebli 2019 på grund av en minoritetsåteremis.

Kommunen har en upprättad åtgärdsplan för en ekonomi i balans. Många av åtgärderna är dock av långsiktig karaktär. Ett exempel är tomställande av lokaler vilka väntas få effekt först på längre sikt. Trots att verksamheterna gör ett bra arbete med olika åtgärder är kommunledningskontorets bedömning att det är svårt för verksamheterna att nå en ekonomi i balans under 2019. Dessutom är det svårt för verksamheterna att hämta igen exempelvis de kostnader som legat på nämndernas balanser som nu bokförs i resultatet. Dessa kostnader ses som engångskaraktär.

Kommunstyrelsen

Kommunledningskontoret prognostiserar en negativ avvikelse på -16,0 mnkr. Avvikelsen består av -19,0 mnkr som finns på balansräkningen som upparbetade exploateringskostnader vilka kommer att bli bokförda på resultaträkningen under året. Dessa kostnader skulle ha mötts av exploateringsintäkter som kommunen fått under tidigare år. Politisk ledning och partistöd prognostiserar en negativ avvikelse på - 0,9 mnkr. Avvikelsen beror på ökade kostnader för arvoden till förtroendevalda. Den förra kommunstyrelsens ordförande får ett beräknat avgångsvederlag på 0,8 mnkr.

Kommunledningskontoret förväntas kunna kostnadseffektivisera ca 4,0 mnkr på enheterna för att reducera den negativa avvikelsen. Avvikelsen beror på att de vakanta tjänsterna som fortsatt inte kommer att besättas samt att enheterna prognostiserar ett lägre nyttjande av kostnader för konsulter och kursavgifter mm. Planintäkterna förväntas blir lägre än budget.

Om det inte vore för den negativa avvikelsen på 19,0 mnkr (upparbetade exploateringskostnader) skulle kommunstyrelsen uppnå överskottsmålet på 3 mnkr.

Joakim Nygren

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden prognostiserar sammantaget en negativ avvikelse med -5,7 mnkr.

Utbildningsnämnden prognostiserar positiv avvikelse på volymerna (+3,3 mnkr) och på gemensam ledning och administration på grund av flera vakanta tjänster under delar av året (+1,5 mnkr). Volymerna beror på färre barn i förskola och elever i åk F-6. Övriga delar barnomsorg, utveckling och övrig verksamhet finns kostnader som väntas bli lägre (+1,0 mnkr)

Utbildningsnämnden prognostiserar negativ avvikelse på grund av högre kostnader för tilläggsbelopp för särskilt stöd / verksamhetsstöd (-4,9 mnkr), särskolan (-3,8 mnkr) och inom förskola och fritidshem (-2,8 mnkr).

Socialnämnden

Socialnämnden prognostiserar sammantaget en negativ avvikelse med -29,6 mnkr.

De största budgetavvikelserna i prognosen är ensamkommande barn med -16,0 mnkr, funktionsnedsättning med -7,5 mnkr och vård och omsorg egen regi med -3,8 mnkr.

Individ och familjeomsorg -18,8 mnkr (Ensamkommande barn - 16,0 mnkr)

Ensamkommande barn visar ett prognostiserat utfall för helår 2019 på motsvarande -16,0 mnkr i jämförelse med budget. Den negativa prognosen består främst av två orsaker:

- En post motsvarande 7,5 mnkr bokades upp i bokslutet för 2018 som en förväntad intäkt (en fordran) av statsbidrag avseende 2018. De förväntade intäkterna betalades inte ut av Migrationsverket på grund av nya regler som innebär att ansökta medel ej beviljats. Detta medför att uppbokat belopp istället belastar resultatet 2019.
- Ändrade regelverket i avtal samt en minskning av antal ensamkommande barn bidrar till minskade statsbidrag från Migrationsverket även för 2019. Budgeten för 2019 har inte tagit hänsyn till dessa aspekter. Detta ger en avvikelse mot socialnämndens budget på -8,5 mnkr.

Funktionshinderomsorg -7,5 mnkr (ökade volymer)

Prognosen för 2019 visar på en kraftig försämring gällande kostnader för Bostad med särskild service motsvarande -4,4 mnkr jämfört med budget.

Joakim Nygren

Det har tillkommit två beslut utöver budget samt tre beslut som kommer att verkställas under 2019. Det har också tillkommit en kostnadsökning på grund av nytt avtal för två gruppboistäder inom LSS från och med 1 september 2019. För 2019 medför detta en kostnadsökning på 0,7 mnkr och för 2020 och framåt 2,0 mnkr.

Personlig assistans prognostiserar ett underskott mot budget på helår 2019 på motsvarande -3,0 mnkr, 3 nya brukare har beviljats Personlig assistans.

Vård och Omsorg i Egen regi - 3,8 mnkr

Verksamhet i Egen regi prognosticerar ett underskott på -3,8 mnkr. Det är främst Hemtjänst som bidrar till underskottet som isolerat visar ett underskott på -4,8 mnkr.

Antalet kunder har minskat jämfört med 2018 och även snittet bostadsbedömda timmar per kund. Hemtjänst Danderyd har minskat antalet personal med anledning av detta och förbättrat sina personalscheman. Det ekonomiska utfallet efter tre månader 2019, visar att årsutfallet går mot ett troligt underskott på -4,8 mnkr.

Förklaringen till det prognostiserade underskottet är framförallt att de bedömda högre produktionskostnader som den kommunala regin av hemtjänst kvarstår. Från och med oktober 2018 har det tillkommit nya kostnader för arbetskläder inklusive kostnader för tvätt då detta är ett krav från socialstyrelsen.

2018 var utfallet till och med 31 mars -0,6 mnkr och utfallet blev -5,1 mnkr.

Produktionsutskottet

Produktionsutskottet prognostiserar sammantaget en negativ avvikelse med -2,6 mnkr. Ett arbete med att hitta lösningar för att snabbare komma ner i kostnadsnivå pågår.

Förskolor -2,7 mnkr

Helårsprognosen för förskolan är ett underskott mot budget på -2,7 mnkr. Främst beror underskottet på en överkapacitet där antalet platser överstiger antalet barn som efterfrågar plats. Överkapaciteten har varit störst i Djurholm. Baduhild och Norra Åsgårds förskolor stänger sin verksamhet till sommaren 2019. Alla barn och fast anställd personal bereds plats på befintliga förskolor. Båda dessa förskolor prognosticeras att gå med stora underskott 2019, verksamheten kommer sannolikt att behöva täcka lokalkostnaderna (810 tkr i merkostnad 2019) även fortsättningsvis trots nedläggning. Ersättning för tomställda avdelningar uteblir efter beslut i

Joakim Nygren

utbildningsnämnden vilket gör att ytterligare två förskolor har för höga lokalkostnader i förhållande till barnantalet.

Alla förskolor arbetar aktivt med handlingsplaner för att ha en ekonomi i balans. Förskolorna har under kvartalet arbetet med att öka sina intäkter genom att ta in fler barn i verksamheten. De bevakar också att de har rätt antal medarbetare och rätt kompetens utifrån placerade barn. Personalkostnaderna ökar något för produktionsutskottet då kommunen gjort en satsning på barnskötare med barnskötärbildning som genom avtal med kommunal får större löneökningar än beräknat.

Arbetet med att säkerställa att kapaciteten är i nivå med efterfrågan på platser är prioriterad och förvaltningen ser också över möjligheten att antingen avveckla eller lämna delar av sina lokaler till tekniska kontoret. Arbetet med att effektivisera och anpassa verksamheten ytterligare inför 2020 pågår parallellt med det fortsatta arbetet med att förbättra ekonomin 2019.

Ungdom och skola +/-0 mnkr

Inom skolverksamheterna pågår ett omfattande arbete med att dra ner kostnader. Organisationen anpassas och minskas. Kortsiktiga operativa åtgärder för att sänka kostnader sker parallellt med ett långsiktigt strategiskt arbete med utredning och planering för att säkerställa en kapacitet som är anpassad efter efterfrågan. Framst gäller detta i Djursholm där det idag finns en överkapacitet vilket medför högre fasta kostnader, inklusive lokalkostnader per elev än vad som är önskvärt.

Uppsägningstider, semesterskulder och omplaceringsmöjligheter kommer att ha stor inverkan på utfallet. Med vidtagna och planerade åtgärder är prognosen att ungdom och skola kommer att ha hanterat de kostnader som resulterade i underskott 2018 samt de merkostnader som framförallt ett nytt städavtal medfört för 2019. Därmed bedöms skolverksamheten kunna redovisa ett nollresultat för helåret 2019. Verksamheten bedöms inte kunna leverera ett överskott i form av den buffert på 2,6 mnkr som budgeterats. Då många förändringsåtgärder i personalorganisationen pågår, och kommer att ske, är prognosen något osäker.

Risk och konsekvensanalys

Det finns en risk att verksamheternas prognos försämras ytterligare på grund av att verksamheterna inte lyckas minska föregående års underskott eller att det är fler kostnader som finns på balansen som måste resultat föras.

Helårsprognosen per 31 mars 2019 visar på ett underskott för fyra verksamheter med cirka 54 mnkr. Av dessa är cirka 35 mnkr av

Joakim Nygren

s.k. engångskaraktär och beror på att kommunen resultatfört kostnader som tidigare felaktigt legat på balansen. Förra året gick verksamheterna med ett underskott på cirka 30 mnkr. I det underskottet ingick inga kostnader av engångskaraktär. Vilket betyder att verksamheterna ska ha förbättrat sitt resultat med cirka 10 mnkr (30 mnkr år 2018 - 54 mnkr år 2019 + 35 mnkr år 2019 engångskaraktär). Den främsta förklaringen är att skolorna prognostiserar nollresultat till skillnad från ett underskott på cirka 13 mnkr år 2018.

Ytterligare en sårbarhet är att kommunens intäkter indirekt baseras på beräkningar av bruttonationalprodukten (BNP), sysselsättning samt löne- och prisförändringar. Dessa delar utgör, tillsammans med kommunens skattekraft¹ en grund för skatteunderlaget. En nedjustering av skatteunderlaget med 1 procent påverkar Danderyds kommuns skatteintäkter negativt med cirka 15 mnkr. Kommunledningskontorets bedömning är att det med den ekonomiska osäkerhet som råder, tillsammans med en sjunkande tillväxt, är att en nedjustering av skatteunderlaget med en procent inte är ett helt osannolikt scenario till 2020, men att det även kan få effekter på 2019. Beräknat till en halvårseffekt 2019 beräknas därför risken att slutavräkningen för kommunen 2019 kan höjas med upp till cirka -8 mnkr.

Sammantaget finns det risk för att resultatet försämras med cirka 20 mnkr till 30 mnkr under året. Det kan dock balanseras upp av att det kommunen erhåller generella statsbidrag eller att det inkommer exploateringsintäkter innan året är slut.

Antagandet är att det inte inkommer exploateringsintäkter under 2019 eftersom det inte finns några beslutade ärenden i kommunfullmäktige. Det kan komma ärenden framöver men av försiktighetsprincipen är antagandet inga exploateringsintäkter under 2019.

---

¹ Skattekraften definieras som skatteunderlaget per invånare vid taxeringsårets ingång. Den genomsnittliga skattekraften, medelskattesatsen, beräknas genom att väga den kommunala skattesatsen med skatteunderlaget i respektive kommun.

Joakim Nygren

Prognos investeringar

(mnkr)	Prognos 2	Budget	Avvikelse	
	Q1	2019	(mnkr)	(%)
Kommunstyrelsen	-4,2	-5,9	-1,7	-28,8
-Produktionsutskottet	-3,0	-3,3	-0,3	-9,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-0,4	-0,4	0,0	0,0
Byggnadsnämnden	-0,8	-1,8	-1,1	-58,0
VA-verksamhet och Avfall	-57,4	-57,4	0,0	0,0
Tekniska nämnden	-66,5	-66,5	0,0	0,0
Fastighetsnämnden	-123,9	-132,9	-9,1	-7,0
Kultur- och fritidsnämnden	-20,3	-20,2	0,2	-1,0
Utbildningsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Socialnämnden	-0,8	-0,4	0,4	100,0
Summa investeringar	-277,2	-288,7	-11,5	4,0

Prognosen för investeringar beräknas till 277,2 mnkr, det är 11,5 mnkr lägre än budgeterat, 288,7 mnkr. Nämndernas investeringsprognoser är fördelade enligt tabell ovan.

Åsa Heribertson
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande, Kvartalsrapport med helårsprognos per 31 mars 2019

Expedieras
Samtliga nämnder